

Locuint'a Redactorului

si

Cancelari'a Redactiunii

e in

Strat'a Morariloru Nr. 18.

Scrisorile nefrancate nu se voru primi decatu numai de la corespundintii regulari ai „Federatiunii.“
Articlii tramisi si nepublicati se voru arde.

FEDERATIUNEA

Diurnalu politicu, literariu, comercialu si economicu.

Va esi Mercuri-a, Vineri-a si Dominec'a.

Prețulu de Prenumeratiune:
Pre trei lune . . . 3 fl. v. a.
Pre siese lune . . . 6 „ „ „
Pre anulu intregu . . . 12 „ „ „

Pentru Romanii'a

pre a. intregu 30 Fr. = 30 Lei n.
„ 6 lune 15 „ = 15 „ „
„ 3 — 8 „ = 8 „ „

Pentru Insertiuni:

10 cr. de linia, si 30 cr. tacs'a timbrala pentru fiesce-care publicatiune separatu. In loculu deschisu 20 cr. de linia.
Unu esemplariu costa 10 cr.

Invitare de prenumeratiune

la

„FEDERATIUNEA“

pre patrariulu II (apr. iuniu) 1870.

Incependu se trimestriulu alu II (apr.—iuniu an. c. rogamu pre p. t. doritorii de a ave acestu diurnalu, se binevoiesca a grabi cu prenumeratiunea, pentru ca de una parte se ne scimu orientat in privintia numerulu esemplarielor ce vomu ave a tipari, era de alta parte se potemu incungiuira ori ce neregularitate in speditiunea diurnalulu. Totu de una-data rogamu pre Domni abonati, cari sunt in restantia cu pretiulu de prenumeratiune, se nu intardie a-si refu socotele, ca se nu ni se adauga greutatile si d'in acesta parte.

Era DD. abonati, alu caroru abonamentu espira cu finea trimestriulu ian.—mart., voru binevoii a-si renou. fara intardiare abonamentele ca-ci altmintre, neiertandu-ni mediu-locele a tipari mai multe esemplarie decatu cere numerulu abonatorulu, aru suferi scaderea, ce au suferitu-o toti acei-a cari negrabindu a se prenumerat indata la finea anulu 1869, nu mai potu ave Nrii 1 si 2 ai diurnalulu nostru, ca-ci ni lipsescu cu tobulu.

Ne rogamu a se scrie l e g i b i l u: numele prenumerantelu, locuint'a, post'a principale si post'a ultima.

Neregularitatea expeditiunii provine mai vertosu de la poste; dreptu-ace'a, DD. abonati voru binevoii a reclama numai decatu numerulu ce li va lipsi.

Conditiiunile de prenumeratiune remanu cele d'in fruntea diurnalulu.

Redactiunea.

Patim'a si fric'a magiariloru.

Sub titulu acestu-a publica „Reform'a“ dlui Schuseka, in nr. seu de la 7 aprilie a. c., urmatoriu articlu:

„Destinele Austriei se influentieza in momentulu presinte prin patim'a si fric'a magiariloru mai multu, decatu cum apare in exterioru. Magiarii au patim'a d'a domni preste natiunalitatele d'in imperiulu lui Stefanu, d'a le magiarisa cu incetulu si d'a fundat unu mare imperiu magiaru. Ei spera, ca la scopulu acestu-a voru ajunge prin organizatiunea de acum'a a monarcei absburgice. Pentru acea ei pretindu cu violentia intielegibile, ca acesta organizatiune se se sustiena neschimbata, si a numitu se se intruduca cu energia in partea apusena a imperiulu. Dar' intruducerea acestei organizatiuni in Cisleitania n'a succesu nece in gradulu, ca d'incolo de Leit'a, ba ea trebeu privita ca unu ce de totu nenimeritu, si se nasce necesitatea imperativa a unei schimbari. Pre magiari i-cuprinde fric'a, ca una politica de impacare in Cisleitania ar poté reinfluencia a supra relatiuniloru ungu-resci, a sgudul organizatiunea de acum'a a imperiulu lui Stefanu si a produce si acolo necesitatea unei schimbari. Dreptu-ace'a magiarii sunt inimici opusetiunei natiunali si de dreptu publicu a poporeloru de d'incece de Leit'a, si acesta inimicetia magiara impedece in gradu potinte, seu celu putienu amena una impacare multumitoria cu aceste popore.

„Innaintea de tote trebeu se spunemu magiariloru cu tota sinceritatea, ca opusetiunea natiunale si de dreptu publicu de d'incece nu cugeta neci catu e mai putienu, a li rapit ace'a ce ei au elupatu, a derimat ce au edificat. Ea si-permite numai a admonie pre magiari cu privire la amagirea, in carea se afla, cugetandu ca edificiuulu loru de domnire este degia fundatu pre deplinu, duratoriu si solidu, ea si-permite a condamnat nedreptatea si neliberalitatea, cu carea magiarii tracteaza pre celelalte popore d'in imperiulu loru; ea i-face atenti, in modu amicabilu, la nemultumirea acestoru popore, carea atatu este de mare, incatu, intru adeveru, imperiulu magiaru de asta-di jace

pre unu vulcanu; si ea este indreptatita si deobligata a ave una simpatia catra aceste popore apesate si amenintiate in existintia loru natiunale, si a-i da si espressione. Opusetiunea natiunale de d'incece nu merge mai departe in privintia acest'a. De una parte, ea lasa dreptatii, liberalitatii si intieptiunii de statu a magariloru, si de alta parte consciintiei si sentiului d' libertate, curagiului si poterei poporeloru nemagiare, de a intruduce si in imperiulu lui Stefanu raporte, intre cari este posibilu una existintia generalu libera. Suntemu convinsi, ca Croatii, Slovacia, Serbii, Romanii, Rutenii si Germanii d'in imperiulu lui Stefanu se voru poté ingrigi de sine insi-si, si-voru poté castiga drepturi, si ca, de alta parte, magiarii se voru ingrigi numai de propri'a loru salute, dandu drepturi acestoru popore.

„Inse, daca magiarii, cari in propriulu loru imperiu au inca de a invinge atate dificultati mari, si cari detorescu inca multu dreptatii si libertatii, mai voiescu a se indesa in modu dominatoriu si in afacerile diurnetati nostre de imperiu, trebuescu respinsi cu tota puterea in intrulu bariere-loru loru. Ei au estu d'in barierele aceste, au trecut forte departe preste dreptulu loru, prezentandu pentru organizatiunea monarcei absburgice fictiunea utopica si despotica a celoru „doue natiuni libere“, cari au pactatu intre sine pentru a impartii domnirea a supra celoru-a lal'e popore. Magiarii n'au fostu indreptatiti d'a se proclamati in propriulu loru imperiu de unic'a natiune libera, privilegiata si destinata pentru domnire, ei au fostu si sunt cu atatu mai putienu indreptatiti si impoterniciti d'a dicta, ca si in diurnetatea nostra de imperiu are se existe numai una unica natiune libera, si ea atare se donneasca.

„Magiarii sunt, in gradulu supremu, nemultumitori facia de opusetiunea natiunale de d'incece. Ei s'au bucuratu de acesta opusetiune, au premaritu o candu, in opunerea loru contra centralisatiunii schmerlingiane a intregulu imperiu, s'au potntu radfina pre ea. Pre langa tota perseverantia loru demna de lauda, magiarii au d'a multumit, in mesura mare, chiaru opusetiunei natiunali de d'incece eluptarile loru de asta di. Ei inse abie si-au fostu dobenditu partea loru, si numai decatu d'edera preda inimiciloru pana atunci comuni pre poporele si partitele, cari au fostu aliatii loru cei mai activi, intindendu man'a, in modu lingusticulu, acelu-a, carii mai innainte aru fi stirpitu, bucurosu, magiarismulu cu focu si spada, si laru stirpi inca si acum'a.

„Magiarii lupta acum'a in comunitate cu fostii loru inimici contra amiciloru loru adeverati si sinceri, si ei lupta cu arme false. Ei sbiera in continuu d'impreuna cu decembristii, ca federalismulu duce la distingerea Austriei; si cu tote aceste, impacarea cu Ungaria, carea nu este alt'a decatu federalismu, se pr' maresca ca salvarea Austriei. Magiarii consentiescu cu strigetulu falsu alu decembristiloru, ca impacarea cu poporele opusetiunali de d'incece ar' duce la reactiune, la nimicirea libertatii constitutiunali, la federalismu si absolutismu; si cu tote aceste, libertatea constitutiunale potu, in catu-va, se devina eficace chiaru numai in urm'a impacarii cu Ungaria; cu tote aceste, dicemu, nou'a Ungaria libera de asta-di inca totu nu este altu-ce, decatu una oligarcia nobilitaria, si cu tote aceste se vede, ca tienerea strinsu la constitutiunea d'in decemvre pote duce seu la absolutismu seu la distingerea Austriei. Voiescu pote magiarii acesta distrugere? Atunci vai de ei! Neci unu poporu n'are mai neincungiuabile lipsa de acesta Austria pentru scutirea propriei sale existintie, decatu chiaru magiarii.

„Acestu poporu, altcum in atate privintie demnu de lauda, devine orbu prin patim'a sa d'a domni si prin fric'a d'a fi conturbatu si impede-catu in indestulirea acestei patime, si in orb'a acest'a fuge pre una cale, ce duce la unu abisu, care va fi unu mormentu eternu pentru tota splendorea magiara.“

Romanii'a batu-jocurita

si guvernulu ei laudatu (de ostrunguri.)

(B.) Ostrungurii au unu lessiconu particulariu pentru casurile, candu se indura se arunce, d'in culmea orgoliulu loru nemarginitu, cate una privire asup'a Romaniei. Cuprinsulu acestu lessiconu scrisu cu condeiulu urei si dusmaniei, e cunoscutu bine si despretiutu de Romanii. A vorbi dara despre elu, aru fi lucru ingratu, de-cum-va n'amu fi descoperitu, pre paginele lui d'in urma, lauda multa pentru guvernulu actualu (Lambrugolescu) d'in Bucuresti si — lucru firescu — batu-jocure si calomnie pentru marele partitu natiunale, liberalu si patrioticu, care cuprinde in cerculu seu totu ce este romanu in sinulu Romaniei libere. A fi laudatu de ostrunguri insamna a fi servulu loru; a fi atacatu de ei, este a fi romanu adeveratu, devotatu patriei si natiunei romane. Este instructiva in respectulu acestu-a corespundintia ce o reproducemu aci intraga d'in diurnulu magiaru „Reform“ de la 11 aprilie, ce apare in Pest'a cu spesele guvernulu magiaru. Eca-o:

„Situatiunea Romaniei

de la corespundintele nostru particularu.

Bucuresci, 7 aprilie.

„Daca este adeveratu, ca statulu celu mai bunu este acela, despre care se vorbesce mai putienu, atunci drag'a nostra Romania este unulu d'in statele cele mai reu despuse. fiindu-ca despre ea se vorbesce multu, forte multu, mai multu decatu despre statele in facia caroru-a noi aparamu numai ca una nulla.

„Voindu a presentati lectoriloru d'in unu statu strainu unu raportu, sine ira et studio, despre tier'a si caus'a nostra me intrebu de nou, daca Romania se afla ore intr'adeveru intr'una stare atatu de rea, precum cei mai multi afirma? Respun'u'u, dorere, este, ca — da. (Cum lacrema crocodilulu! Trad.)

„Nu este dora in lumea larga tier'a mai subminata decatu a nostra (adeca Romania).

„Avemu constitutiune, care in totu casulu nu este cea mai rea in Europ'a; ore avemu inse materialu pentru unu edificiu constitutiunale? Mai ca nu!

„Partitele nostre se osebescu prin ace'a, ca unii aru v're, er'altii aru sc'i se guverneze. Opusetiunea nostra actualu voiescu se guverneze cu ori-ce pretiu si intre ori-ce raporte, dar' nu e capabile (!) d'a guvernati. Guvernatorii nostri de asta-di posiedu inteligentia, capacitate si insufletire pentru adeveratele interese ale tierrei; dar' n'a u partita, flutura in aeru si potu figat'a in totu momentulu pentru una cadere repentina. Brateanu a infectatu, prin tote mediu-locele publice si oculte, permise si nepermise, opiniunea publica, impingundu poporulu in una asié directiune ratecita, de la carea abie de se va poté abate. Generatiunea tenera este preocupata de planuri fantastice, nerealisabile — pan-romane, este condusa de idee ultraiste si absurde, cari au facutu d'in ea unu elementu destructoru pentru lucrurile sustatorie, natiunali si practice. Incependu de la junele studentu pana la junele oficieru, comerciantu, oficiantu — toti sunt aderinti fanateci ai ideei Romaniei-Mari; toti sunt cuprinsi de epidemia „vaieteloru transcarpatine“, toti despretiuescu realitatea. Radeandune mai susu, vedemu boerii mari si mici, vechii oficianti de statu si cati-va comercianti mai vechi; acesti-a sunt destulu de trezi pentru ca se recunosca in aderintii lui Brateanu pre inimiciei patriei; dar crescerea loru, dedarea si multele esperintie i-au facutu forte unilaterali, multu mai unilaterali, decatu se pota inceta d'a gravita catra nordu. In unele respecte acesti-a sunt lamur'a natiunei, dar' siovaescu, graviteza incolo si incoce, sunt supusi influintiei ruse si se gurbovescu, cu umilintia-le in-nascuta, d'in aintea consululu muscalescu. Daca cautamu inse in diosu, damu d'o massa cruda, intiepenita si neinsufletita vre-oda'a de consciintia propria, si indata ni intorcemu cu compatimire

ochii de câtra ea: masele poporului sunt impotente d'o camdata; nu poti contá pre ele, nu poti edificá pre ele, dar nice nu poti face nemicu contr'a loru.

„Alegerile mai noue d'in Focsiani mi-servescu dreptu illustratiune eminenta pentru icon'a ce vi-o presintu. Dregatorii, judecatorii si comerciantii mai tineri: alegu pentru camera — unu implacabilu, care respira resbunare si doresce cu multa sete nimicirea guvernului sustatoriu. Unde au fostu masele, cari au dreptulu alegerei? Necaiure. Pentru ce sê se intereseze de sortea statului? Cus'a ori Carolu porta cumenaculu de hospodar: ce li pésa loru? Pentru mase este totu un'a: toti pretindu de la ele dare, deci nu este cauza pentru a preferi unu-a pre cel'altu. Moderatii inca sunt reprezentati in Focsiani, dar' numerulu loru este neinsemnatu, si, fiindu intimidati de ultraistii, mai bine siedu acasa in pace, precandu cetatea si alege deputatulu. Unu regim moderatu si intieptu pote ore sê cometeze pre aceste doue elemente? De siguru nu. Daca ultraistii voru ajunge inse la guvern, Roman'a va fi atunci de nouu objectulu neleniscirei pentru apusu, pentru cá Europ'a doresce, ce e dreptu, una Roman'a libera, nu va poté sê suferá inse una Roman'a rusésca.

„Opusetiunea nu e condusa de voiinti'a d'a deavoltá viet'a constitutiunale si d'a promove interesele adeverate ale tierci: ea voiesce inainte de tote una Roman'a-Mare, carea sê se estinda pana unde s'aude câte una voce romanésca. Principele de Hohenzollern nu posede simpat'ia loru, pentru cá nu scie sê dé expresiune „energica“ aspiratiunilor de mare potere. „Palatulu este de esarendatu de la 1 Juliu!“ aceste se poteau ceti nu demultu pre unu placatu cu litere gigantece, afisiatu pre palatiulu lui Carolu. De ce ar' si fi bunu acestu Carolu, daca nu scie sê tréca ca unu Hannibalu preste munti, pentru ca sê faca d'in toti romanii una natiune? Cumcá cu ce felu d'armata? Cu ce felu de bani? Cu ce dreptu? — Intrebările aceste sunt atâtu de copilaresci, in câtu Bratenistulu adeveratu nu li da altu respunsu dec tu, cá tote se potu, d'aca omulu voiesce seriosu. Ce pote unu guvern in faci'a unei asemenea stimulatiumi? Ori ce va face, nu va poté face pre placulu acestor omeni, ce voiescu inainte de tote sê derime (!) Roman'a presente, pentru a radecá in loculu ei alt'a mai mare. Ore guvernulu poté aru intemeiá una monarcia mare? Vorbe goale! ori aru poté ori ba: numai sê voiesca!

„Una asemenea situatiune nu se mai pote sustiené. Carolu celu „trasmis de providintia“ dobindi degiá titulu de tradatoriu si tote foiele estreme anuncia expeditiune contr'a lui. „Intrarea domnei Elisabet'a in Bucuresci este pré frumoasa: cum va fi inse esírea?“ — mi-a dísu unu romanu, in momentulu celu mai solemn alu intrarei principesei.

„Guvernulu este impotentu in faci'a intrigelor acestor-a. N'are partida, autoritatea lui este subminata, in armata nu se pote increde — bine o sefe. Viet'a de statu este pamentu necultivat, administratiunea e rea, justiti'a nesuferita, financiele incurcate. Unu guvern, cu viet'a de adi pana mane, cum ar' poté elu ore sê s'apuce d'unu lucru seriosu, candu este silitu sê-si dè tota poterea pentru a se aperi?

„Roman'a are sê si schimbe ministeriulu, precum omulu de omenia si-schimba — camesi'a.“

„Ce intiesu pote avé constitutiunea intre asemenea raporte?

„Situatiunea nostra nu se mai pote sustiené. Constitutiunea nu ajuta aci. Ne trebuescu barbati, precepere, patriotismu: fára d'aceste tier'a nostra ratecesce pre mare.

„D'aci se esplica, pentru-ce se vorbesce in Europ'a atâtu de multu despre noi.“

Eta, unu puiu de ostrunguru, incubatu in capital'a Romaniei, cum vorbesce, sub masc'a ipocrisie patriotice, de Romani si despre tier'a romanésca. D'in vorbele lui potemu trage consecintiele urmatoric: Roman'a si-cunosce omenii, si-cunosce misiunea gloriosa in orientulu Europei; ea condamna tendintiele antiromane ale omenilor d'in guvernulu actualu si sustiene partitulu celu mare natiunale, care si-a alesu de tinta salvarea si prosperitatea Romanismului. Mai departe, cioccii si strainii sunt servitorii Rusiei si ai Ostrungurii: dar', d'in fericire, nu sunt multi si supototios, disparu in faci'a legionelor generatiunei tenere si vigurose, care se insufletiesce pentru marirea si binele patriei si natiunei romane. In fine, situatiunea actuala a Romaniei este grava, nesuportabile. Suprem'a necesitate este, ca frenele statului romanu sê se redé natiunei, barbatiloru ei de incredere, cari voru avé si patriotis-

mulu si capacitatea d'a inlaturá periclele si calamitatile imminente ce strainii le impingu cu ambele manele asupr'a Romaniei. Unu guvern, ce calea constitutiunea inviolabile a tierci, independintia besericea romane, vinde Rusului si Ostrunguriloru una parte d'in cele mai insemnate linie de comunicatiune, impune dári nedrepte si nesuportabile. distruge armata tierci lasa in scirea lui Ddieu aperiarea tierci, nu respecta drepturile cetatieniloru, si, in fine, nu-si respecta misiunea sa de guvern romanu: unu asemenea guvern e una calamitate pentru tier'a, care trebue inlaturata la tempu, pentru ca sê se evite multe, grele si mari catastrofe.

Toemai candu scriemu aceste, firulu electricu ni aduce scirea, cá guvernulu d'in Bucuresci si-a datu demisiunea carea s'a primitu. Cari voru fi barbatiu chiamati a repará gresielele d'in trecutu. nu scimu inca. Dorimu sê fía omeni cu finima si veritate romanésca!

Petiele'a, 4 aprile 1870.

Domnule Redactoru!

Binevoiti a dá locu in colonele stimatului diariu, ce redigeti, urmatoriei suplice a intielegintiei romane d'in districtulu protopopescu alu Bagaului, adresata pré Sifei Sale parintelui Metropolitulu de Alb'a-Iuli'a:

Escelentia!

Pre candu ferbinte asceptámu convocarea congresului besericescu natiunale romanu gr. cat., trist'a fama ventilata prin diariulu „Federatiunea“ Nr. 17. despre denegarea dreptului de a se infintia doritulu congresu, descoperita prin in. ministeriu reg., amaru a electrisatu sentimintele nostre cele sincere, punendu ne de-odata in mirare, cá ce voiesce in. ministeriu ung. cu noi Romanii gr. cat. prin mai susu amintita denegare, care pre facia s'a descoperitu, cum-cá aru de cugetu sê ne despoie de drepturile nostre besericesci ereditate de la protoparinti nostri, si sê ne constringa sê mergemu in congresulu ungariloru catolici la Pest'a.

Ireptu-ace'a subscris'a intielegintia romana d'in districtulu protopopescu alu Bagaului:

Considerandu, cum-cá beserica nostra gr. cat. este autonoma, care si-are metropolitulu sêu propriu; considerandu, cum-cá unirea cu beserica Romei s'a facutu singuru numai sub patria puncte dogmatice in genere cunoscute, remanendu ne nescirbata disciplina besericea nostre gr. cat. de ritulu orientalu; considerandu mai incolo, cum-cá beserica nostra este natiunale romana cu drepturi si disciplina cu totul osebite de ale ungariloru catolici:

Pre aceste puncte esentiale si neresturnabile. subscrisi intindemu, cu reverintia, fiesc'a nostra rogare câtra Escelentia vostra, principele adeveratu alu besericea nostre, sê binevoiti, fára intardiare, a asterne dorintiele nostre cele insetate inaltulu ministeriu ung. constitutiunale, pretindendu dupa equitate ca, precum altor confesiuni d'in patria, asié si noue Romaniloru gr. cat. sê ni conceda infintia desu-amintitulu congresu besericescu, ca nu cum-va, d'in care-va precugetári laterali, sê se mai améne cu caun'a sentibile a afaceriloru nostre besericesci, scolastice si fundatiunali, descoperindu-i francu in numele nostru cumcá noi in congresulu autonomu ung. cat. la Pest'a, sêu aiurea, nu vomu merge nice una-data cu vatemarea besericea nostre romane gr. cat. Pre langa umilit'a nostra rogare amu remasu cu tota umilit'a sierbi:

(urméza 30 subscrieri.)

Camer'a reprezentantiloru Ungariei.

Siedintia de la 11 aprile.

Presiedinte: Paulu Somsich. Notariu: Ales. Bujanovics. D'in partea guvernului au fostu de facia ministrii: c. Iulu Andrászi, c. Em. Mikó si Balt. Horváth.

Dupa cotirea si autentizarea procesulu verbalu alu siedintiei d'in urma, si dupa presintarea mai multor petitiuni, cari se transpunu comisiunei petitiunarie, presiedintele anuncia camerei, cá Stefau Gabriel, deputatu alesu in cerculu Gónoz, cottulu Abauj, si-a depusu mandatulu deputatiunale. — Se ordinez alege noua.

Cont. Iulu Andrászy pune pre biurulu camerei legea sanctiunata de Majest. Sa, despre imprumutulu loterialu. Dupa publicare se tramite camerei magnatiloru.

C. Em. Mikó presinta proiectulu de lege despre construirea cálii ferate in cottulu Gómör. Se va tipari si tramite la comisiunea financiaria si pentru cáliile ferate.

Dan. Boeczko pune pro biurulu camerei unu

proiectu de lege despre regularea raportelor urbanu — So va tipari si impartii între deputati.

Dupa ace'a se cetescu a trei-a ora, si primescu d' fuitiv proiectele de legi adoptate in siedintia de sabeta (9 aprile); se tramite camerei magnatiloru.

Presiedintele invita camera a onuciá in forma de conclusu, cá se aména pana la 26 lunei cur. la 11 p. a. m. — Se decide.

Siedintia se suspinde pre 5 minute; la redeschid se cetesce si auténtica procesulu verbalu alu siedintiei de asta-di.

In fine, presiedintele uréza deputatiloru serbati ferice, la ce deputatii erumpu in sê traiesca presiedintele, si cu acést'a siedintia se inchiaia la 11³/₄ ore a.

Cuventarea deputatului Emericu B. Stanescu

(tinenta in siedintia camerei repres. de la 6. aprile, a caus'a proiectulu de lege despre regularea Dunarei int Bud'a si Pest'a.)

Onorabila Camera! Cu privire la cestiunea de factu nu voiu manecá d'in respecte natiunali, ci voiu vorbi mai d'in punctu de vedere financiaru, precum a vorbit si d. deputatu Sav'a Vukovics.

In totu casulu avemu de a observá: este ore t scopu si consultu a ne apucá de intreprinderi secundar ma chiaru de idee de luesu si inca a le realisá prin s' prumutu de statu, si d'in caus'a acestor-a sê negleget lipsele si recerintiele de rangu primariu.

Eu nu affu in acestu proiectu nice unu interesu comunu, ci vedu in elu numai interese specifice locali: orasiulu Bud'a-Pest'a, dreptu-ce nu potu primi proiectu pentru desbatere speciale.

Da, regularea Dunarei involve interesu comunu, it numai atunci, candu cursulu ei s'ar regulá de la s' fruntaria pana la alt'a, sêu celu putienu pre unu teritriu mai mare d'in tier'a, nu inse si atunci, candu se p' in vedere a se regulá numai între doue cetáti. Eu cred cá in casulu acestu-a detorint'a regulárii este a x' loru-a, acaror-a este si malulu dimpreuna cu drepturile lui.

Cladirea docuriloru asemenea are numai interesu localu; rescumperarea podulu de preste Dunare, cladirea unei punti noue inca nu servescu la unu interesu comunu si apoi eu credu, cá mai inainte de tote trebue sê considerá acele respecte, cari duc in modu nemediu-locu la bunastarea comuna.

Nice DVostra nu poturati afirmá si cu atâtu putienu demonstrá, cá proiectulu de lege d'in cestiunea purcede d'in respecte generali si ar avé de scopu l servesca la bunastarea comuna, la prosperarea comunicatiunei, industriiei si a comerciulu in genere.

Singurul DVostra scopu este, cá sê vi-o spunu ceru si francu, — a face d'in Pest'a una cetate mare, cetate de lume in detrimentulu si spre paralisarea Vietii si nu cautati, cá vi lipsescu mediu-locele pentru ajunrea acestu scopu. Bietulu poporu abié resuffa de greutate d'ariloru; pre elu in daru veti contá, daca prin proiectele de legi cautati a-lu incarcá, ér nice de a lu usurá.

Dlu ministru presiedinte, in motivarea proiectu sêu de lege, a citatu una fabula vechia romana, facutu alusiunea, cá capital'a ar' fi stomaculu si cetátile d' provincia ar' fi celelalte membre ale trupulu; voindu aci a deduce, cá daca stomaculu (capital'a) nu este tritu, atunci slabescu si celelalte membre.

D. ministru presiedinte inse ar' fi potutu face alta deducere d'in fabula dsale, si atunci ar' fi avé dreptu, daca ar' fi dísu, cá capital'a consuma si muresce (ca si stomaculu) tote ce castiga si aduna cetá d'in provincia.

La proiectulu de facia, Domn'a lui mai potru faceá, daca citá un'a d'intro fabulele conatiunalistulu Andreiu Fáy. Moral'a carei-a este, cá cetátile d'in provincia si-facu metropola in tier'a, si apoi metropol'a acelu le manca si le storce pana la osu.

Daca, in locu de argumente reali, voim sê ne tãmu cu fabule, atunci fabul'a acést'a este forte potenta aici.

Ce se atinge de mine, cu inca dorescu inflor capitalorulu, inse dorescu sê infloresca de sine, prin cesu naturalu, prin infintia bunastarei tierci, ér nu le radicãmu prin centralisatiune fortiaata, in modu tritu, prin ruizarea bietulu poporu contribuentu, si detrimentulu bunastarei comune. — Cá-ci in casulu avom deveni amarnicu la acelu rezultatu dorerosu prin o astfelu de inflorire maestra a capitali voru cadé cetátile d'in provincia de-arendulu, — una ast de infrumsetiara a metropolici va produce numai parismu in provincie, precum acést'a se vede pretotini si mai vertosu in Angli'a.

Decum-va Bud'a-Pest'a are lipsa de mai multu puncti, de regularea maluriloru sale dela Dunare, zidirea docuriloru si alte recerintie locali, facu-si numele domnului d'in poterile sale, cá-ci si de alta lea sunt cetátile cele mai avute in tier'a, — dan recurga la spriginulu intregi tierci, care d'in intreg

derile lor, imediate nu va poté trage nici unu folosu comunu.

Prin urmare, avendu in vedere că întreprinderile cestiunate, între împregiurările de facia facu numai luesu, si nici cătu vre-una interesu imediatu de tiera, si, avendu in vedere, că tîer'a este storsa, încatu luesulu nu pote fi justificatu, dar' nici că stă in proportiune cu pîntî'a de contribuire a bietului poporu: eu nu primescu de felu acestu proiectu de lege pentru a fi permisu la desbatere speciala.

D'in Comitatulu Clusului, 18/3 1870

Onorata Redactiune! Denegarea Congresului pentru romanii gr. catolici d'in Ostu-Mongoli'a, facuta cunoscuta publiculu prin una corespondentia de dato Blasiu 15/2 1870, sub titulu „Articulus a Lipitorokról“, tiparita in „Federatiunea“ Nr. 17—349, pre toti ni-a desgustatu si ne-a împinsu in unu stadiu de desperatiune, de a nu mai poté sperá nemicu de la acestu regimu imprudente, care in tota privint'a e neloidal si injustu facia cu romanii!

In acésta cauza, noi ascriemu motivulu nereusitei singuru numai portarei celei nereolate si siovaitorie a archiereilor nostri, cari n'aru debui sè-si uite de oblegamentele lor, pentru patria, natiune si Dumnedieu, respective pentru religiunea nosta sacra! — dîcu, nu ar' debui sè-si uite că Santiele lor mai in ainte de tote sunt omeni, — romanii — si Archierei, si ca atari specialminte d'in fia-ce pusestiune sunt oblegati a corespunde detorientieloru sale, si in specie ca Archierei cu resoluta constantia sunt oblegati pana la martiriu a se gertfi pentru bunastarea, mantuint'a, cunoscentia corelegiunariloru, si turmei loru incredentiate, că-ci la d'in contra cu totii voru debui sè tremure inaintea venitoriului pentru siovaitoria si nereolut'a loru portare, si la betranetiele loru voru fi mustrati de conscientia, pentru că prin neimplenirea oblegamentulu loru au uitatu a vietin!

Ide'a, planulu si consiliulu impartesitu in articulu „Autonomi'a baseriecei romane“, tiparitu in „Federatiune“ Nr. 21—353, potu sè fia bune si sè-si afle rezultatulu loru doritu; — inse sunt cu totulu nepractice, că-ci e lesne a scrie d'in Pest'a, — inse e forte cu greu a realisá, că-ci întreprindietorii speciali aru fi persecutati*) pana la extremitati, fiindu că, intru adeveru, apucaturele cele arbitrarie si despotice a le amplotiiloru sunt fãra de margine!

Poporulu si intelegenti'a rurale romana ar' fi mai aplecati a dice „siachu“ regemii si reginei de una data, cu una pietra, prin intorcerea loru cumulativa si solidarica la religia ea ortodoxa, unde celu pucinu pre terenulu religiunariu le-ar' poté fi conscientia incal odichnita si esistentia mai ascurata.

Unu caletoriu d'in Blasiu ne spuse, că Georgiu Catona, avocatulu Clerulu Archidieceasanu ar' fi moritu in 13/3 1870, fia-i memoria nestersa, dupa cum si-a implenitu oblegamentulu. La intrebarea, că avocatulu clerulu căti concipienti, practicanti, cancelisti si mundanti a avutu in cancelaria sa advocatiile, — mi s'a respunsu, că avocatulu Clerulu Archidieceasanu in cancelaria sa a avutu singuru numai unu cancelistu si pre altulu nemene!

Deca acestu respunsu e adeveratu, atunci nu pote fi mirare, că averea basericeiloru, scoleloru si proprietatile portiuniloru canonice sunt espuse la instrainare si atacate, parte de insi-si preotii si curatoriul basericeiloru, parte de particulari si domni terestri, firesce si de sene intielegundu-se, că totu de a un'a cu ajutoriulu indulgentiei preotulu, care parte in nescientia, parte in corumperea preotulu si a Curatoriulu supremu si-afia isvorulu!

Ce ar' dice Onoratu publicu, candu eu asi in drasni a dice, că cutare preotu d'in Cottulu Clusului, scol'a romana comunale confesiunale a vendutu-o de veacu unu evreu, care de actu tiene crisma in dins'a! Acést'a nu e anecdota, — acést'a e factu implenitu in seclulu alu XIX, — si respunderea constatarii acestui factu o ieu a sup'a mea. Numele preotulu de una cam data nu voiescu a-lu numi in aintea Onoratu publicu romanu, nu dora că asi voi a-lu crutiá; căce, atatu pentru acestu factu cătu si pentru multe, multe altele inumane si inconveniente unu omu cultu si preotu, nu e mai multu demnu de crutiare, dara nece de a mai fi preotu; fãra pietatea, care o detorescu multu venerabilulu Consistoriu metropolitanu cu atatu mai tare me opresce a-lu numi, — că-ce tote abuserile acestui monastri sunt aretate prin unu conceptu speciale in 112. punde S. Consistoriu Metropolitanu, de unde sperãmu vindecarea abuseriloru si pedepsirea abuseriloru; — dorirea mea in acésta cauza e unica

*) Co lucrã potu întreprinde Romanii in favorulu drepturiloru loru natiunali — fãra d'a fi persecutati? Ast'a e bub'a nostru, că multi se temu pre tare de persecutiuni — candu-e vorb'a d'a lucrã romanesce, si d'aci vei fi deducundu si DTA nepracticabilitatea planulu nostru. Ne dore a constatã asemene lucru.

Red.

ace'a, ca sè dè ceriulu, ca eu sè nu fiu silitu a face suo tempore cunoscuta onoratu publicu acea aretare cu tote aditamentele ei.

Numai in cerculu acestu-a sci 4 casuri, că averea imobile a basericeiloru a fostu atacata si instrainata prin insi-si preotii confesiunali.

Pedepsirea acestoru abusanți jace in sfer'a Consistoriulu, ér aperarea totoruru proprietatiloru nostre beser. sar' tiené singuru de sfer'a avocatulu archidieceasanu, — că-ci la d'in contra eu nece că potu precepe pentru ce ar' fi de lipsa unu advocatu archidieceasanu et quidem cu plata de 1200 fl. v. a., séu are dinsulu oblegamentulu a aperá proprietatile basericeiloru numai singuru d'in giurulu Blasiulu?

Mi-vene a crede, si pare că asi poté si afirmá, că in intreg'a Archidiecea nu este comuna, a carei proprietate besericesca séu scolasteca nu ar' fi atacata, in un'a séu alta forma, care pana acumu intocm'a ca si procesele fisculu de regula tote au fostu pierdute!

Deca in atâte-a comune, d'in lips'a plenipotentiatulu, atâte procese sunt espuse la periclitare, atunci dificile est sathiram non scribere, — si este de credintu, că cancelaria avocatulu archidieceasanu sè aiba numai si numai unu cancelistu??

Eu, dupa simpl'a inse practica mea opiniune, asi fi de parerea, ca tote procesele proprietatiloru besericesci, scolasteci si ale portiuniloru canonicali sè se concedia, pre langa unu oblegamentu, advocatulu archidieceasanu, — si in acestu casu acele proprietati numai de cătu si ar' castigá unu respectu, si ar' fi eliberate de despotismulu unoru preoti, ba ar' debui sè evaporeze cu totulu acea absurda idea d'in capetele unoru pusilanimi si ne-preceptu, cari se considera pre sine de proprietarii si despotii averiloru basericesci.

Inse, decã procesele proprietatiloru besericesci si scolasteci se voru incredentia avocatulu Archidieceasanu, trebe ca in cancelaria avocatulu archidieceasanu sè nu fia numai unu cancelistu ci 5—6 concipienti, 10 practicanti, 20 cancelisti si 40 mundanti!

Numerulu acestui personalu se pote că ore cui va sè fia imposibile, inse eu afirmu contrariulu, că-ci archidiecea numai atunci s'ar poté fãli cu membri inteligenti si practici, candu cancelaria avocatulu archidieceasanu ar' fi astu-feliu organizata, ce necaiure e asié lesne ca tocm'a-i in Blasiu, unde studiele teologice sè se reduca la 3 ani, si teologii cu acea fundatiune sè fia constrinsi a practisá alu 4-lea anu in cancelaria avocatulu archidieceasanu.

Că-ci cu dorere! inse debue sè marturisimu, că cei mai multi teologi, candu parasescu Seminariulu, nu sci serie nece baremu una suplica, — nu sciu care actu de care bransiu se tiene, — nu sciu unde au sè incuse candu sunt vatamati, séu atacati, — nu sci cum sè se apere in contra incusatoriloru, — nu sci cum sè dè unu svatu corelegiunariloru, — si nu sci baremu cum sè dè una informatiune esacta autoritatiloru, — si in fine nu sci cum sè vorbésca — si tremura chiaru si de unu cutare solgabirã*) ba si de unu notariu impintenatu! Daca clericii nostri aru practisá inse unu anu in cancelaria avocatulu archidieceasanu, tote aceste neajunsuri aru evaporá si nu aru esiste, — baserice'a, scol'a, proprietatea loru, institutul eclesiasticu, si membri ei aru insulã adversariloru unu respectu!

E bene, dar' avocatulu archidieceasanu a moritu, ar' debui inlocuitu prin altulu, si cine sè fia acelu-a? Cautati-lu bine, si lu veti aflá in Clusiu, care in tota privint'a e demnu, aptu si cababile, care pre langa unu salariu pote mai bunu ca alu lui Catona, pre tota intemplant'a, e in stare d'in studiele juridice practice celu pucinu 1 ore pre septemana a si esplicá teologiloru tertianiti si patruaniti, cari astu-feliu fundamentaliter ar' poté fi pregatiti pentru una vietia sociale.

Ide'a radicarei unui teatru natiunale e bene primita pre aci de toti bene semtitorii si realisarea ei e dorita cu cea mai esacta sinceritate, si ne bucurãmu candu vedemu, că escelent'a nostra intelegentia d'in Pest'a a luat measure seriose, pentru realisarea si efectuirea acelei idee. Au ce? 3½ milione de romanii sè nu fia in stare a creá unu teatru natiunale, dîcu, una scola practica pentru cultura natiunale, demna spiritulu dominante de acum? Implinesca-si fia-care romanu oblegamentulu séu a proportiune egale, care o detoresce cultulu natiunale, venitoriulu si lui Ddieu, si nu voru treca dieci de ani pana ce vomu avé unu templu alu Taliei. — Nu ve infricati si nu desperati, că acést'a e proprietatea numai celoru pusilanimi, romanii inse trebe sè fia magnanimi!

Comitatulu centrale organizeze celu pucinu 200 comitete cercuali; defiga fiasce-carui comitetu unu cercu anumitu, nu mai multu ca de 20 comune anumite, astu-feliu sè impartia tote comunele romane d'in Ost-Mongoli'a sub ingrigirea acestoru comitete, cari voru ingrigi ca

*) Tremura dieu, că-ci szolgabiraele si notarii impintenati mai toti sunt elevii scolei magiare de botologia!

fiasce care sufletu de romanu sè fia invitatu si animatu spre implenirea oblegamentulu séu proportionatim egale.)*

Acum, dupa-ce prin unu decretu ministeriale s'a stersu tacs'a chirurgicala pretensa dela parochiele copulatorie, stimatulu Comiatulu centrale afle midiloece si modru, ca romanii sè depuna d'acum inaintea tacs'a copulatiunii pre altariulu culturei natiunale, in suma celu pucinu de 1 fl v. a dela persona. Acésta suma, impreuna cu sumele ce s'ar' aduná prin Comitetele provinciali in adinsu spre acestu scopu organizate, in unu tempu de 10 ani lesne ar' poté urcá la 2.000.000 fl. v. a., d'in care suma cu unu milionu s'ar' poté radica edificiuulu; ér' celu alaltu milionu ar' fi fundulu teatruulu natiunale!**)

Pentru ca in sensulu programulu dela Turd'a sè pota merge una deputatiune dela Maestate spre a face cunoscutu gravaminele si suferintiele natiunii romane, a cere vindecarea loru si a se rogá pentru eliberarea Domnulu Alexandru Romanu, pre aici amu plenepotentiatu pre Dnii: Georgiu Baritiu, Timoteu Cipariu, Dr. Iosifu Hodosiu, Elia Macelariu, Dr. Ioane Ratiu si Iacobu Bologa, barbati distinsi atatu prin cunoscerã impregiurãriloru cătu si prin nobletia ini mei, resolutiunea si independintia personale.

Cu privire la caus'a Tofaleniloru, amu fi de opiniune ca scuma, dupa ce au resultat astu-feliu de colecte frumose, ar' fi cu scopu a se terminá suferintiele aceloru nefericiti, prin cumperarea, comasarea si impartirea unei proprietati între acei suferitori. Comitétulu respectivu va fi cu precautiune ca dreptulu regale apartinente acelei proprietati cumperande sè se doneze in folosulu scolei comunali, ca astu-feliu totu-una-data sè fia ingrigitu si pentru crescerea intelectuale a aceloru nefericiti, si per omnia sè se aflo modru, ca in acea colonia romana nice candu sè nu pota intrá spre locuire si vietuire vre-unu evreu, cari sunt demoralisatorii si seductorii poporulu, si in specie sè se ingrigesca, ca, dupa ce drepturile regali apartinente de acea proprietate, se voru doná scolei, acele nece candu sè se pota esarendá evreiloru.

Protopopulu d'in Comitatulu Clusului, ca inspectorulu scoleloru comunali d'in tractulu séu, a inceputu cu tienerea esamenelor, cari curgu ca electruulu, ér' progresulu prunciloru mai incetu ca melciulu; — docentii, afara de unulu, nu-si implenescu detorientiele sale, séu mai bine s'ar' poté dîce că in totu tractulu este numai unu docente, la care pruncii mai invetia câte ce-va; — protopopulu in una singura di tiene câte in 2—3 comune esamenulu, merge d'in comuna in comuna calariu pre una épa, pre carea si-o lega de tîrnatiulu scolei, intra in scola, de unde mai antãiu scrie estafeta la procsima comuna, ca docentii sè adune prunci spre a tiené esamenu inea asta-di, preotulu cu curatoriulu supremu cu diurnulu de 2—5 fl. v. a. pre sam'a protopopulu inea si fia pregatiti si de facia; — pana candu prot'a scrie estafeta, docentele aduna vre-o căti-va prunci, pre cari D-lu prota dupa espedarea estafetei pentru comun'a procsima, in cătu-va-si i esamineza, lauda, apoi-si face socot'a cu curatoriulu supremu, astu-feliu ese afara, se urcã pre calaria, si merge in comun'a vecina.

Se intempla casuri si de acele, că prot'a sosesc inaintea estafetei, unde afla totulu in disordine, mai cu sama pre curatoriulu supremu nepreparatu cu diurnulu apoi sè audi esprimerea, neindestulirea si dogenele parentesci!

Astu-feliu s'a templat cu mai susu marcatulu prota in Comun'a P. . . . siu!

Prea santite Blasiule! mai intorce-ti santii ochi si spre scolele confesiunali, că-ci drumulu de fieru vine cu rapediune, si cultura europena ne afia nepregatiti.

Unu romaacu devotatu.

VARIETATI.

*) (In arsenalulu Romaniei) se afia unu depository de 51.000 pucsi de diferite sisteme si dintre cari 24.800 sistemu Peabody, 1.000 sistemu cu acu, restulu se compune d'in pucsi franceze, englese si altele, a fara d'in serviciu. In arsenalu se mai afia asemene si unu numern de 20.000 arme albe. La demontarea unei arme, sistemu Peabody, s'a constatatu, că acést' arma se afia in cea mai buna stare si că s'ar poté pune in serviciu fara nice una preparatiune prealabile.

**) (Stabilimentulu de pirotechnia alu Romaniei) se compune d'in salele urmatorie: I. Sala unde se conserva materialele pentru confectionarea tuburiloru armelor cu acu, precum si modle pentru turnarea glontieloru de diferite sisteme. II. Sala unde se torna glontiele, sistemu Peabody si cu acu, asemene

*) Procederea acést'a ar' fi salutaria pentru oricã întreprindere natiunale: Reunire intru tote!

Red. **) Aci urmèza câte-va observatiuni in privint'a loculu, unde ar' fi a se radica teatrulu romanu. Angustimele spatulu ne-a indemnatu sè ni rezervãmu publicarea loru pre atunci, candu fondulu pentru infintiarea teatruulu nostru natiunale va fi destulu de mare pentru a justifica discuterea cestiunii că: unde sè se edifice teatrulu natiunale romanu?

Red.

ungerea cu seu a glontielor de sistem Peabody, precum si turnarea mantalelor, proiectilelor pentru tunurile de otielu. III. Patru sale pentru confectionarea cartusielor pentru pusele cu acu, precum si carabinele de cavaleria de acela-si sistem. In aceste patru sale actualminte lucreza 96 femei si 6 artificieri, producandu pre di 12,500 cartusie terminate si impachetate. In aceste patru sale se mai afla acum 24 femei si 2 artificieri pentru incarcarea tuburilor pentru cartusiele Peabody. Numerul tuburilor ce se incarca pre di, este acum de 6,000. Mai este una sala unde se afla cartusiele Peabody, impachetate câte 10, in numeru de 62,000. Tote diferitele operatiuni ale confectionarii cartusielor de ambele sisteme, se efectueza cu cea mai mare abilitate. („Curier.“)

* (Numerul diarielor in raportu cu populatiunea). Numerul diarielor atatu politice catu si scientifice si artistice, este ca proba d'in cele mai invederate despre starea de cultura a unei natiuni. D'in acestu punctu de vedere, éta care este numerul diarielor in principalele staturi d'in Europa, dupa D. Hatin:

Populatiunea. Jurnale.

Francia	37,000,000.	1,640,	1 diariu pentru 23,000 locuitori.
Englita	28,000,000.	1,280,	— 23,000 —
Statele-			
Unite	30,000,000.	4,000,	— 7,000 —
Prusia	18,000,000.	700,	— 28,000 —
Italia	27,000,000.	500,	— 54,000 —
Austria	38,000,000.	365,	— 15,000 —
Elvetia	2,500,000.	300,	— 8,000 —
Belgia	4,700,000.	275,	— 15,000 —
Holanda	3,500,000.	225,	— 16,000 —
Rusia	66,000,000.	200,	— 330,000 —
Spania	15,000,000.	200,	— 75,000 —
Svedia si			
Norvegia	5,200,000.	150,	— 36,000 —
Danemarca	2,000,000.	100,	— 20,000 —
Turcia	37,000,000.	100,	— 370,000 —

Publicistulu francezu nu vorbeste despre noi. Admitendu ca mediocritate unu numeru de 30 jurnale pentru Romania, si ca populatiune de 4,500,000, ar veni unu jurnal pentru 150,000 de locuitori. Sè marturisim ca suntem inca inapoiati. Este de observatu, ca statele republicane, au mai multe jurnale in raportu cu populatiunea. Catu este de inapoiata puternica Rusia cu toti soldatii sei in raportu cu mic'a Elvetia! („Revista scient.“)

* (Monetele lui Miletica.) Diariulu „Agr. Ztg.“ i se scrie d'in Karlstadt, ca de unu timpu incoace circuleza prin acea cetate unu multime de monete de aducere a minte. Pre una parte a acestoru monete este tipulu lui Miletica, ér' pre cealalta parte este aquila (vulturulu) muntenegrina. In giurul aquilei se afla unu cununa cu urmatoriele inscriptiuni in limba serboasca: Crna gora, Bosna, Hercegovina, Primorje, Hrvatska, Slavonija, Banat, Srem, Backa, Stara Srbija (alu unu-spredece lea cuventu nu se pote ceti.) — Se dice, ca acesta moneta se pretiucesce in 10 er. si unii omeni o si primescu in acestu pretiu.

* (Recrutarea in Transilvania.) Pana acum s'au asentatu in 160 cercuri: 3334 recrute pentru armata comuna (la linia), 559 pentru reserva si 2411 fetiori la honvedu. Comisariulu reg. a insciintiatu ministeriulu, ca tinerii de la granita romana, cari au fostu siliti a-si duce vitele spre iernare in laintrulu Romaniei, sè se asenteze numai la finea lui iuliu.

* (Numiri.) Demetriu Moga, fostu jude la tabla reg. d'in Tergulu Muresiului, este numitu presiedinte alu senatulu la acesta tabla reg.

* D. Comite Carolu Rosetti tienù, in 29. mart. st. v., unu conferintia: despre Domnediu si principalele forme ce a investitu acesta idea la diferitele popore.

* (Statisticu.) Cottulu Ugocea are unu poporatiune de 67,498 locuitori, d'intre cari 33,538 sunt barbati si 33,960 femee; deci seculu femeescu e cu 422 suflete mai bine reprezentat decatu celu barbatescu. Dupa religione: 5,479 sunt rom. cat., 44,037 grec. cat., 40 grec. orient., 40 de religione augustina, 11,169 de cea elvetiana si 6,788 gidani; 19,436 sunt casatoriti, 13,206 necasatoriti, 816 barbati veduvi, 80 barbati despartiti, 17,769 fete feciore, 3,198 femee maritate, 2,845 veduve, 148 femee despartite; 799 barbati sciu numai ceti, 5,379 ceti si serie, 1,139 femee sciu numai ceti, 2,707 ceti si serie, nu sciu ceti nece serie 27,360 barbati si 30,114 femee.

* (Poporatiunea cetatii Iaszbereny) face 20,233 suflete, d'intre cari 10,064 sunt barbati si 10,169 femee. Dupa religione: 18,471 sunt rom. cat., 1248 elvetiani, 441 gidani, 45 grec. orient., 25 augustini, 1 grec. cat., 1 armenu cat. si unu nu apartiene la nici unu religione. 5639 sunt barbati necasatoriti, 4182 casatoriti, 213 veduvi, 30 despartiti; 5115 fete feciore, 4111 femee maritate, 906 veduve si 37 despartite; 290 barbati si 766 femee sciu numai ceti, era a ceti si serie sciu: 3853 barbati si 2940 femee; nu sciu ceti nece serie: 7482 barbati si 1646 femee.

* (Poporatiunea celor 16 cetati

d'in Zips) face 30,075 suflete, d'intre cari Iglé are 6691, Kirchdranf 3360, Leibitz 2966, Wallendorf 2934, Bela 2428, Lublau 2056, Pudlein 1669, Felka 1218, Kniefen 1186, Poprad 1061, Matzdorf 931, Menhard 861, Georgenberg 803, Durand 714, Ristdorf 610 si Mimbelsdorf 597. Dupa religione: 17,714 sunt rom. cat., 10,949 de religione augsburgica, 840 gidani, 364 grec. cat., 191 elvetiani si 17 nazarineni.

Sciri electrice.

Parisu, 9 aprile. Faimel despre cris'a ministeriale n'au incetatu inca, cu tote aceste inse unu schimbare a cabinetulu in momentele de facia este mai putienu ca probabile. Lucratorii d'in Creuzot ascepta diu'a de 10 ap adeca terminulu unui stricken generalu.

Parisu, 9. apr. ser'a. Mai multe foie anuncia, ca Buffet, ministrulu de finantie, si-a datu demisiunea si e imperatulu a primit-o. Se dice, ca si Daru si Talhouet si-aru fi datu demisiunile si ca Magne, Chevreau si Lagueronniere i voru inlocuf. Scirile mai noue inse dicu, ca intre membrii cabinetulu este contielegere perfecta, chiaru si Buffet si-va tiené portfoiulu.

Madridu, 9 apr. Scirile d'in Barcelon'a dicu, ca trupele au ocupatu asta-di demanetia suburbiulu Garcia si cu acésta au facutu capetu rescolei.

Madridu, 10 aprile. Se dice, ca caus'a ducelui Montpensier se va aduce inaintea justitiei.

Athen'a, 10 apr. Regele decise, ca pentru diu'a serbarii independintiei Greciei sè se radice unu monumentu grandiosu.

Vien'a 11 apr. „Fageblatt“ anuncia, ca Rechbauer nu va intrá in cabinetulu lui Potocki. Totu acésta foia dice mai departe, ca c. Potocki a primitu ieri plenipotentia de la imperatulu ca sè constitue unu ministeriu provisoriu, care sè conduc afacerile pana candu se va formá unu ministeriu parlamentar u d'in camera deputatiloru, ce se voru alege de nou.

Vien'a, 11 apr. Noulu cabinetu s'a formatu. Se va publicá oficialminte mane sciu poimane. Taaffe si Depretis inca voru intrá in noulu ministeriu.

Vien'a, 11 aprile. „N. Fr. Pr“ anuncia ca cont. Leo Thun se fece intermediatoru intre Potocki si feudali. Principele Carolu Auersperg conchiamá aristocratia credintiosa constitutiunei la unu conferintia in Prag'a.

Vien'a, 11 apr. Se constateza d'in fonte siguru, ca negociarile cu Rechbauer s'au interuptu. In dilele cele mai de aproape se va publicá presiedinti'a ministeriale a lui Potocki si indata dupa acea numirea colegiloru lui. Completarea noului cabinetu merge tare incetu.

Vien'a, 11. aprile. La ordinulu si in presinti'a imperatulu s'a esaminatu principele de corona in 8 si 9 a lunei curinte d'in tote studiele scol.

Vien'a, 11. apr. „Presse“ anuncia, ca imperatulu a tramisu principelui d'in Muntenegru marea cruce a ordului leopoldinu.

Constantinopolea. 11. apr. Nubarn Pasi'a amendá putienu proiectulu relativu la reformarea justitiei Din Egiptu si Porta lu-acceptá. Proiectulu in esentia este totu asie, precum l'a acceptatu si comisiunea internatiunale.

Parisu, 11. aprile. In siedinti'a de ieri a camerei, Favre invitá pre ministrulu Buffet ca sè arete motivele repasirei sale d'in cabinetu. Buffet response, ca momentulu nu este potrivit pentru chiarificatiuni. Ollivier dise, ca ministeriulu remane nestramutatu pre langa cuprinsulu senatus-consultulu, care, la recomandarea ministeriului — imperatulu l'a acceptatu fara nice unu modificare. Ollivier dechiará in decursulu vorbirei sale ca elu nu este servulu plecatu alu unui regimu personalu. Favre cere ca sè se esprime mai claru. Segris se mira, ca chiaru atari persone se opunu plebiscitulu, cari se provoca totu-de-un'a

la suveranitatea natiunei; elu refuta atacurii indreptate contra ministeriului, care a dovedit ca este fidelu misiunei sale liberale. Favre i response, ca conduit'a ministeriului se abate de la adeverata conduita a camerei si a natiunei. Segri observa ca Favre este inamiculu libertatii. Ollivier respondiendu la unu intrebare dice: regimulu a decisu a publicá plebiscitulu in tota Francia in un'a si acea-si di.

Madridu, 11 aprile. Subu biulu Grad d'in Barcelon'a s'a potutu cucerí numai dupa unu lupta inversiunata. Trupele pradara unu multime de arme si patrute. Rescol'a a avutu unu carateru curatu socialu, recrutarea a fostu numai un pretestu.

Londra, 12 aprile. Bugetulu areta, perceptiunile anului trecut sunt cu multu insemnate de catu preliminarulu facutu, ér' perceptiunile dovedescu unu economisare mare. Preliminarulu anului curinte ofere unu escedinte insemnatu. Vistierniculu propune delaturarea contributiunei pentru carti de jocu, produse de aur si argintu si reducerea contributiunei de venitu cu un penny, mai departe propune a se reduce transportulu diurnaleloru d'in intrulu tieri la $\frac{1}{2}$ pe centu a se reduce contributiunea calei ferate cu 50 percente, ér' van'a pentru importulu zaharului sè se reduca cu $\frac{1}{2}$. Camera primi reducer vamei pentru importulu zaharului.

Vien'a, 12 aprile. Noulu cabinetu d'in Vien'a va const numai d'ia trei ministri de ratu, adeca unu ministru presiedinte, unulu ministru de justitia si unu ministru de interne. Ministru presiedinte va primi si portfoiulu agriculturii, ministru de justitie pre alu instructiunei publice, Ministeriulu finantie si alu comerziului se voru ocupá numai provisoriu.

Timisior'a, 12 aprile. In adunarea generala a reprezentantiei cetatii s'a decisu cu unu majoritate a se suscepe restauratiunea oficiala a cetatii.

Parisu, 12 apr. Se facu inca incercari de a continua, pentru a indupleca pre Daru sè reîntrá in ministeriu. Asta di se ascepta rezolvarea cauzelor.

Bucuresci, 12 aprile. Unu decretu domnescu aduce la cunoascinti'a camerei, ca demisionariulu a primitu demisionarica ministeriului. D'in caus'a reconstituerei cabinetulu, sessiunea camerei se aména inca pre 8 dile.

Vien'a, 13 aprile. „W. Ztg“ publica unu optu autografe ale imperatulu catra membrii cabinetulu ministeriului, prin cari i dispenseza de functiunile loru i numesce pre Giskra, Herbstein, Brestl de consiliari secreti ér' pre Stremayer de consiliari aulicu. Totu „W. Ztg“ publica mai departe patru scrisori autografe ale imperatulu prin cari numesce pre Potocki de ministru presiedinte si conducatoriu alu afaceriloru de cultura, Taaffe ministru de interne si conducatoriu alu ministeriului pentru apararea tieri, Taaffe de bouschnig ministru de justitia si conducatoriu alu ministeriului de culte, lui Distler, siefulu de cultura, i incredintieza conducerea finantie, Depretis conducerea afaceriloru de comertiu.

Constantinopolea, 13 aprile. Sesiunea unui conciliu ecumenicu ortodocsu se va incepe totu mai tare. Patriarculu a respinsu fermamintu natiunea armena s'a datu pre partea Secularistiloru.

Bursa de Viena de la 13. Aprile. 1870.

5% metall.	60.50	Londra	123
Imprum. nat.	69.65	Argintu	120
Sorti d'in 1860	96.60	Galbenu	5
Act. de banca	715.00	Napoleonor	3
Act. inst. cred.	258.20		

Proprietariu si editoriu ALESANDRU ROMAN
Redactoru respund. interim. IONU PORUT